

Asia: VN/11810/2021

Vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit esityksestä ja sen tavoitteista

A-klinikkasäätiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta.

A-klinikkasäätiö on riippuvuuksiin erikoistunut asiantuntijajärjestö, jonka tehtävänä on ehkäistä ja hoitaa addiktioita, tuottaa niihin liittyvää tietoa sekä vähentää stigmaa. Toimintamme ytimessä on ihmisten kohtaaminen ja heidän tukeminen yksilöllisten tarpeidensa mukaan. Tavoitteemme on edistää inhimillistä yhteiskuntaa, jossa kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet saada tarvitsemaansa apua.

Kommenttinne esitysluonnoksen jaksosta "Keskeiset ehdotukset"

-

Avolaitossijoituksen edellytysten täsmentäminen (muutosehdotukset vankeuslain 4 luvun 9 §:ään ja 6 luvun 1 §:ään)

Oikeusministeriössä on valmisteltu hallituksen esitysluonnos vankeuslain, tutkintavankeuslain ja puolustustilalain 9 §:n 4 momentin muuttamiseksi. Esitysluonnos sisältää muutosehdotuksia muun muassa avolaitossijoituksen, varmuusosastojen ja ulkopuolisen laitossijoituksen osalta. A-klinikkasäätiö haluaa nostaa esiin erityisesti vankien riippuvuuksien hoidon ja kuntoutuksen näkökulman, joka on keskeinen osa vankeinhoidon kehittämistä ja rikollisuuden uusimisriskin vähentämistä.

Määräaikaisesta avolaitossijoituksesta luopuminen

-

Vangin sähköinen valvonta avolaitoksessa

-

Varmuusosastosijoituksen edellytykset

-

Tutkintavangin sijoittaminen varmuusosastolle

Varmuusosastosijoituksen kriteerien muuttamisessa on varmistettava, ettei päihde- tai riippuvuusongelmaisten vankien sijoittaminen varmuusosastolle estä heidän hoitoon hakeutumistaan tai vaikeuta kuntoutukseen pääsyä. Sen lisäksi päihdehoitoa tai muun tuen hakemista ei tule estää tiukentuneiden valvontatoimien takia.

Muut varmuusosastoon liittyvät ehdotukset ja seikat

-

Sijoittaminen ulkopuoliseen laitokseen (erityisesti ehdotettu uusi vankeuslain 8 luvun 10 a § edellytyksistä ja vangin velvollisuuksista)

Esityksen 8 luvun uudessa 10 a §:ssä säädetään toimintaan osallistumisesta ja täsmennetään vangin velvollisuutta sitoutua päihdeettömyyteen ja sen valvontaan. Päihdeettömyys edesauttaa henkilön sitoutumista rikoksettomaan elämään ja se on olennainen tavoite osana rikosseuraamuksen toimeenpanoa. A-klinikkasäätiö kannattaa hallituksen esityksen peruslinjaa, mutta kiinnittää huomiota riittävän psykososiaalisen tuen varmistamiseen lääketieteellisen hoidon ohella vankien päihdeongelmien hoidossa. Päihderiippuvuuteen sairastuneen ihmisen motivaatiojärjestelmä on häiriintynyt ja addiktion hallinta sekä toipuminen vaatii paneutumista ongelmien juurisyihin. Aiemman kokemuksen mukaan merkittävä osa avolaitoksissa tapahtuneista kurinpitovirheistä on liittynyt päihdeettömyysvelvollisuuden rikkomiseen, mikä edelleen korostaa riippuvuushoidon haasteellisuutta.

Ulkopuoliseen laitossijoitukseen liittyvät muutokset tarjoavat erinomaisen mahdollisuuden vahvistaa sakko- ja lyhytaikaisvankien päihdehoitoa ja tukea heidän toipumistaan riippuvuudesta. Hoidon vaikuttavuuden maksimoimiseksi hoitajaksojen on oltava riittävän pitkiä. Kuntoutuksen tuloksia on tärkeää arvioida järjestelmällisesti ja seurata niiden pitkäaikaisvaikutuksia.

Ulkopuolisen laitossijoittelun valvonta ja ehtojen rikkominen

A-klinikkasäätiö kannattaa hallitusohjelmaan sisältyvää tavoitetta lisätä sakko- ja lyhytaikaisvankien ulkopuolista päihderiippuvuudesta toipumiseen tähtäävää päihdehoitoa. Pidämme tätä tärkeänä keinona vähentää rikollisuuden uusimisriskiä ja tukea vankien sopeutumista yhteiskuntaan vapautumisen jälkeen. Hoitomahdollisuuksien on oltava monipuolisia ja laadukkaita, ja niiden saatavuuden sujuvaa.

Määräaikainen päätös puhelun kuuntelemisesta

-

Vankilaan ottamisen rajoittaminen

-

Muut muutosehdotukset (teknisluontoiset muutosehdotukset vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin sekä synnyttävän vangin sitomisen kieltö)

-

Muut muutosehdotukset (puolustustilalakia koskeva tekninen muutosehdotus)

-

Ehdotusten vaikutukset yleisesti sekä mahdolliset taloudelliset vaikutukset

-

Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin sekä ihmisryhmiin

-

Vaikutukset viranomaisiin ja vankilaturvallisuuteen

-

Mahdolliset muut vaikutukset

-

Huomionne jaksosta "Suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestys"

-

Asetusluonnos

-

Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta

A-klinikkasäätiö näkee että, riippuvuuksien hoidon vahvempi huomioiminen on merkittävä edistysaskel vankien kuntoutuksen ja rikollisuuden ehkäisemisessä. Samalla muistutamme, että päihdehoidon ja tukipalvelujen saavutettavuus on oltava ensisijainen tavoite, jotta vangit saavat tarvitsemansa tuen palatakseen yhteiskuntaan.

Näkemyksenne voimaantuloajankohdasta

-

Koskelo Jukka
A-klinikkasäätiö